

Brüsszel, 2023.10.24.
COM(2023) 669 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A szélenergiára vonatkozó európai cselekvési terv

1. BEVEZETÉS

A szélenergia megújuló, az EU-ban bőven elérhető, biztonságos energiaforrás. Kulcsfontosságú az EU dekarbonizációs célkitűzéseinek teljesítéséhez, valamint ahhoz, hogy háztartásainkat, iparunkat és egyre inkább a közlekedési ágazatunkat tiszta, megfizethető és biztonságos villamos energiával tudjuk ellátni. A szélenergia és a szélenergia-ágazat EU-szerte történő kiterjesztése minőségi munkahelyeket teremt, és növeli energiabiztonságunkat.

A szélenergia alkalmazására vonatkozó előrejelzések biztatók uniós és globális szinten egyaránt. Ahhoz az uniós célkitűzéshez, hogy 2030-ra a megújuló energia részaránya legalább 42,5 %-os legyen, a beépített teljesítőképességnek a 2022. évi 204 GW-ról 2030-ra több mint 500 GW-ra kell növekednie¹. Globális szinten az éves szélenergia-kapacitás növekedésének 2030-ig legalább 329 GW-ot kell kitennie évente ahhoz, hogy 2050-re elérjük a nettó zéró kibocsátást, ami a jelenlegi használati szint (75 GW) több mint négyszeresét jelenti².

Az európai szélenergia-ágazat működése azonban a közelmúltban nem volt nehézségektől mentes. Valamennyi nagy szélturbinagyártó jelentős működési veszteségről számolt be 2022-ben³. Továbbá mivel 2022-ben⁴ az új szélenergia-projektek keretében 16 GW kapacitást építettek be, még csak nem is közelítünk ahhoz az évi 37 GW-hoz, amelyre az EU 2030-ra vonatkozó céljainak eléréséhez költséghatékony hozzájárulásként szükség van.

Ez a helyzet azonnali fellépést követel. Az EU egészséges, fenntartható és versenyképes szélenergia-ellátási lánc nélkül nem képes megduplázni a szélenergia alkalmazásának ütemét. A szélenergia-ágazat egészsége továbbá nem biztosítható az olyan tervezett projektek egyértelmű, biztonságos portfóliója nélkül, amelyek kellő finanszírozást vonzanak, és világszerte egyenlő feltételek mellett versenyeznek.

Ezen túlmenően az Ukrajna ellen indított teljes körű orosz inváziót követő energiaválság rávilágított azokra a kockázatokra, amelyek abból erednek, hogy túlzottan támaszkodunk a fosszilis tüzelőanyagok erőfőlényben lévő külföldi szállítóira, és rámutatott a szél és más megújuló energiaforrások fontosságára az energiarendszer stabilitása és biztonsága szempontjából. Gyors zöld és digitális átállást megtapasztaló világunkban a tiszta technológiák központi szerepet játszanak Európa nyitott stratégiai autonómiájának biztosításában. Ezt szem előtt tartva Ursula von der Leyen elnök az Unió helyzetéről szóló, 2023. szeptember 13-i beszédében elismerte, hogy az uniós szélenergia-ágazat egyedülállóan összetett kihívásokkal néz szembe, és egy európai szélenergia-csomagot jelentett be. E cselekvési terv célja a szélenergia-ágazatban működő uniós vállalatok támogatása, versenyképességük javítása annak érdekében, hogy az uniós szélenergia-ágazat továbbra is kulcsszereplő legyen a zöld átállásban.

A cselekvési terv olyan intézkedéseket határoz meg, amelyeket sürgősen meg kell hozni e cél elérése érdekében. A cselekvési terv közvetve más tisztaenergia-ágazatokat is támogatni fog,

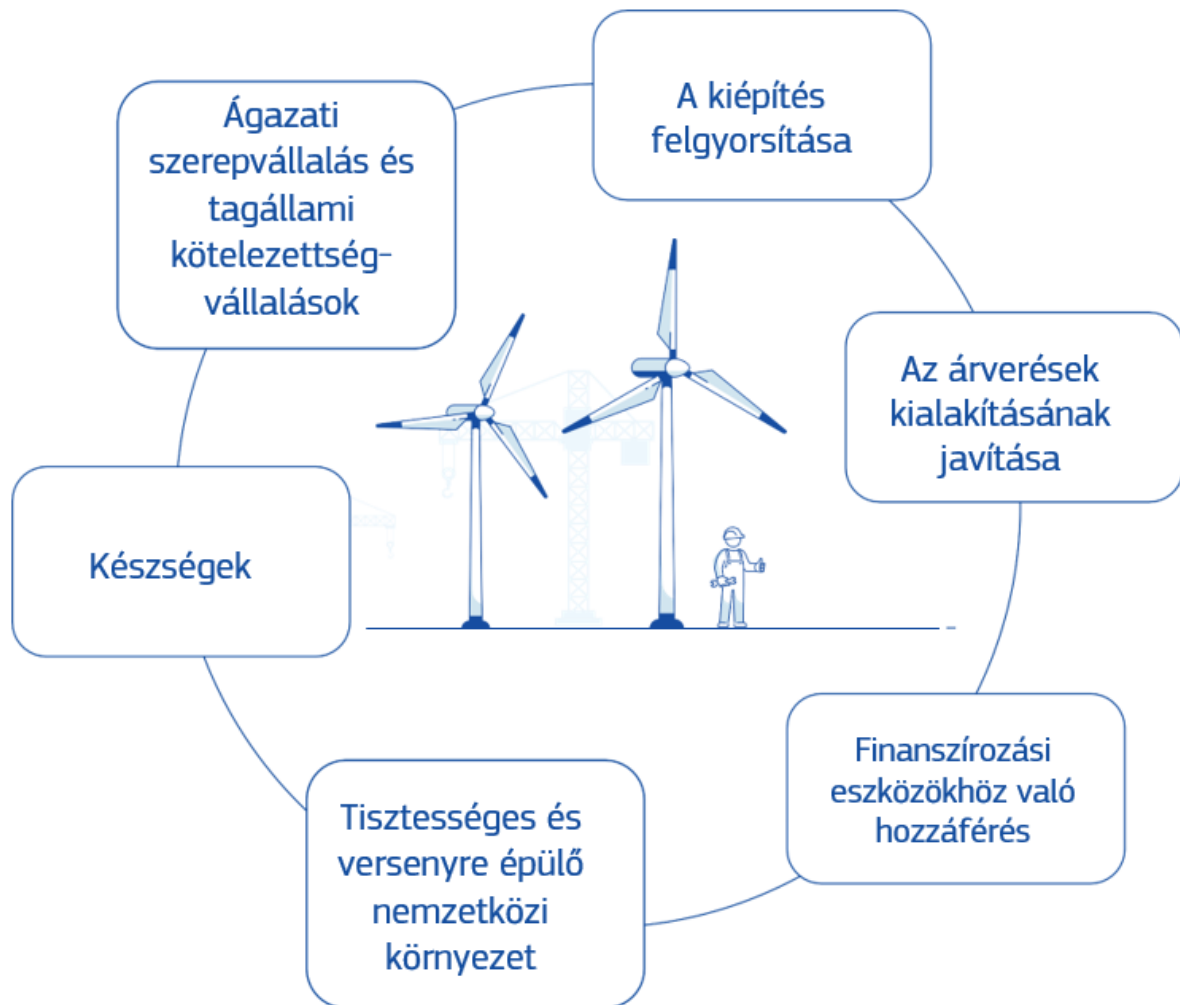
¹ Az európai zöld megállapodás megvalósítására vonatkozó szakpolitikai forgatókönyvek szerinti MIX forgatókönyv (elérhető a https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/energy-modelling/policy-scenarios-delivering-european-green-deal_en internetcímen).

² IRENA – World Energy Transition Outlook 2023 (A világ energetikai átállásának kilátásai 2023-ban).

³ Rystad Report (2023) The State of the European Wind Energy Supply Chain (2023. évi Rystad-jelentés – Az európai szélenergia-ellátási lánc helyzete).

⁴ WindEurope (2023) Wind Energy in Europe-2022 Statistics and the outlook for 2023-2027 (WindEurope 2023: Szélenergia Európában 2022. évi statisztikák és kilátások a 2023–2027-es időszakra).

beleértve a napenergia-ágazatot is, mivel számos javasolt intézkedés valamennyi megújuló energiaforrást érinti. **A cselekvési terv az Európai Bizottság, a tagállamok és az ágazat összehangolt fellépésének hat fő pillére** köré épül: i. a kiépítés felgyorsítása a nagyobb kiszámíthatóság és a gyorsabb engedélyezés révén; ii. az árverések kialakításának javítása; iii. finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés; iv. tisztességes és versenyre épülő nemzetközi környezet; v. készségek; valamint vi. ágazati szerepvállalás és tagállami kötelezettségvállalások.

2. AZ EURÓPAI SZÉLENERGIA-ÁGAZAT HELYZETE

A szélenergia – mind a szárazföldi (amely a beépített szélenergia-teljesítőképesség 92 %-át teszi ki), mind a tengeri – villamosenergia-rendszerünk központi pillére. 2022-ben az EU-ban fogyasztott villamos energia átlagosan 16 %-át biztosította, és egyes napokon gyakran meghaladja a 30 %-ot is⁵. A szélenergia hasznosítására Európában kifejlesztett és elterjedt technológiák az elmúlt 10 évben az innovációnak és a méretgazdaságosságnak köszönhetően

⁵ A Villamosenergia-piaci Átvitelrendszer-üzemeltetők Együttműködési Szövetségének (ENTSO-E) adatai.

jelentősen olcsóbbá váltak⁶. Európa számos részén a szélenergia jelenti a legolcsóbb villamosenergia-forrást⁷.

Az EU-ban telepített szél erőműveket eddig főként az uniós szél erőműgyártási ágazat biztosította. A főbb európai gyártók az EU szélenergia-piacának 85 %-át (a tengeri ágazat 94 %-át) tették ki⁸. A turbinák és alkatrészeik (lapátok, gépházak és tornyok, sebességváltók, alapok, alállomások, generátorok stb.) gyártása az egész Unióra kiterjed. Emiatt a szél erőműgyártási ágazat fontos szerepet tölt be a munkahelyteremtésben: becslések szerint a teljes szélenergia-ágazat közvetlenül és közvetetten 240 000–300 000 munkahelyet jelent az EU-ban, és mintegy 45 000 (a közvetlen munkahelyek 28 %-a) a turbinák és alkotóelemek gyártóinál jelentkezik⁹.

Az európai vállalatok jelentős részesedéssel rendelkeznek a szélenergia-berendezések egyre bővülő globális piacán. Ez az arány azonban a 2020. évi 42 %-ról 2022-ben 35 %-ra csökkent¹⁰. Ez nagyrészt a szélenergia gyorsuló kínai hasznosításának tudható be, amelyhez Kína elsősorban növekvő hazai gyártási ágazatára támaszkodik. A világ tíz legnagyobb szél turbinagyártója közül (amelyek világszinten a szél turbinák iránti kereslet több mint 80 %-át lefedik) 4 vállalat székhelye az EU-ban, négy pedig Kínában található.

A szélenergia-projektek európai üzemeltetői és fejlesztői világszinten is tevékenykednek, de a szél erőmű-berendezések gyártóival ellentétben jelentős nyereséget könyveltek el 2022-ben és a korábbi években. Az uniós gyártók problémái azonban egyre nagyobb mértékben befolyásolják az uniós szél erőmű-üzemeltetők teljesítményét, ami például a projektek késedelméhez vagy akár beszüntetéséhez is vezet. Emellett az uniós gyártók mind egyre inkább akadályokkal szembesülnek a külföldi piacokra jutás tekintetében.

A szélenergia-ágazatot a nyersanyagokhoz, például a rézhez, a ritkaföldfémekhez, az acélhoz, a nikkelhez, az üvegszálhoz vagy a szilíciumhoz való hozzáférés problémája is érinti. Ezen anyagok ellátása tekintetében ugyanis Európa harmadik országoktól függ, márpedig az ágazat globális fejlődésével párhuzamosan az anyagok iránti kereslet is növekszik, és erős árvolatilitás érvényesül.

3. AZ UNIÓS SZÉLERŐMŰGYÁRTÓ IPAR NEHÉZSÉGEI MÖGÖTT MEGHÚZÓDÓ FŐBB TÉNYEZŐK

Az eddigi általában pozitív tapasztalatok ellenére az európai szélenergia-ágazat jelenleg komoly problémákkal néz szembe. A szél erőmű-berendezések uniós gyártóinak üzleti tevékenysége során tapasztalt nehézségek mögött meghúzódó tényezők öt nagyobb kategóriába sorolhatók.

⁶ Irena (2023), Renewable power generation costs in 2022 (Megújulóenergia-termelési költségek 2022-ben).

⁷ Georgakaki, A. *et al.* (2022) – Clean Energy Technology Observatory (Tisztaenergia-technológiai Megfigyelőközpont), Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the European Union – 2022 Status Report (Az Európai Unió tisztaenergia-technológiájának átfogó stratégiai elemzése – 2022. évi helyzetjelentés).

⁸ SWD(2023) 68 final, 2023. március 23.

⁹ Telsnig, T. *et al.*, Clean Energy Technology Observatory: Wind energy in the European Union – 2022 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets (Szélenergia az Európai Unióban – 2022. évi helyzetjelentés a technológiai fejlődésről, a trendekről, az értékláncokról és a piacokról), az Európai Unió Kiadóhivatala.

¹⁰ SWD(2023) 68 final, 2023. március 23.

Elsőként említendő a termelési kapacitások kihasználatlansága a **szélturbinák iránti elégtelen és bizonytalan kereslet** miatt az EU-ban. A gyártók jelenleg nem rendelkeznek megfelelő áttekintéssel a tagállamok széleenergia-hasznosítási terveiről, ami megnehezíti a termelés és a beruházások tervezését. Emellett a szélturbina-alkatrészek és alkotóelemek szállítása különleges, tagállamonként eltérő eljárásban igényelhető engedélyekhez kötött, ezáltal a gyártóüzemből a tervezett szélerőműparkokba történő szállításuk késedelmet szenved.

Másrésről a kihasználatlanság nagyrészt a megújulóenergia-projektek **lassú és összetett engedélyezésével** is magyarázható. Ágazati becslések szerint 80 GW széleenergia-kapacitás, azaz a tavalyi teljes széleenergia-hasznosítás ötszörösének engedélyezése van folyamatban EU-szerte. E kapacitás nagy részének engedélyezése a lassú és nem hatékony engedélyezési eljárások miatt már évek óta folyamatban van.

Másodszor, a **nyersanyagokhoz való hozzáférés, a magas infláció és nyersanyagárak**¹¹, továbbá az, hogy a szélerőmű-berendezések gyártói korlátozott fedezettel rendelkeznek az inputárak ingadozásával szemben, együttesen gyengítették a gyártók pénzügyi helyzetét. Ezt súlyosbították az emelkedő kamatlábak és a finanszírozáshoz jutás nehézségei.

Harmadszor, a megújuló energia fejlesztésére irányuló **nemzeti pályázatok kialakítása** gyakran nem jutalmazza megfelelően azt a tényt, hogy az európai termékek magas szintű környezetvédelmi és szociális normáknak felelnek meg, továbbá nem veszi figyelembe, hogy az ellátási lánc rezilienciáját biztosítani kell, mivel ezek a pályázatok kizárólag vagy többnyire csak árral kapcsolatos kritériumokon alapulnak. Ez a legtöbb árverésre igaz, bár néhány tagállam, például Hollandia vagy Franciaország, már megkezdte nem árhoz kapcsolódó követelmények bevezetését. Egyes tengeri széleenergia-pályázatok, például a „korlátozás nélküli negatív összegű ajánlattétel” alapján szervezett pályázatok esetében az üzemeltetők nagyon magas összegű ajánlatokat nyújtanak be. Ez – azokkal az esetekkel együtt, amikor a projekt végrehajtásának elmaradását nem szankcionálják kellően – növeli annak kockázatát, hogy nem kerül sor a projektek teljes körű, időben történő megvalósítására. Ezen túlmenően az árverések kialakítása EU-szerte nagy fokú változatosságot mutat. Összességében mindez megnehezíti a gyártók számára a beruházások tervezését, befolyásolja a gyártósorok stabilitását, és csökkenti a méretgazdaságossági előnyöket¹².

Negyedszer, erősödik a **nemzetközi versenytársak által** az uniós szélerőműgyártási ágazatra **gyakorolt nyomás**. Például az EU kereskedelmi mérlege Kínával szemben a széleenergia-ágazatban egy ideje már negatív, és 2022-ben rekordösszegű, 462 millió EUR összegű hiányt mutatott¹³. Kína az uniós és a globális gyártók számára fontos nyersanyag- és alkotóelem-szállító, de az európai vállalatok számára fontos harmadik országok piacain egyre inkább komoly versenytársá is válik. Az európai és amerikai versenytársak¹⁴ árainál átlagosan 20 %-kal alacsonyabb áraknak köszönhetően – amit ágazati értesülések szerint sokszor a halasztott fizetés vonzó lehetősége is fokoz – a kínai vállalatok külföldi jelenléte folyamatosan

¹¹ Rystad Report (2023) The State of the European Wind Energy Supply Chain (2023. évi Rystad-jelentés – Az európai széleenergia-ellátási lánc helyzete).

¹² Tipikus példa erre a szélturbinák gyors növekedése, amely arra kényszeríti a gyártókat, hogy az új beruházásoknak megfelelően folyamatosan átalakítsák gyártósoraikat.

¹³ JRC, Clean Energy Technologies Observatory (Közös Kutatóközpont, Tisztaenergia-technológiai Megfigyelőközpont) 2023. évi jelentése (a közeljövőben várható).

¹⁴ BloombergNEF adatok (2023) <https://about.bnef.com/blog/cost-of-clean-energy-technologies-drop-as-expensive-debt-offset-by-cooling-commodity-prices/>

növekszik. Bár a verseny ösztönzi az innovációt és a termékfejlesztést, az egyenlőtlen versenyfeltételek hátrányosan hathatnak a szélerőmű-berendezések uniós gyártóira, sőt csökkenthetik versenyképességüket az uniós piacon.

A kínai gyártóknak kedveznek a vertikálisan integrált, rövidebb ellátási láncokkal rendelkező üzleti modellek is, hiszen Kína az acélgyártás és a nyersanyagok terén erőfölényben van, valamint a gyártók feltehetően rendkívül vonzó pénzügyi feltételekben részesülnek. Mindez súlyosan gyengíti az uniós vállalatok helyzetét, amelyek így nehezen versenyezhetnek egyenlő versenyfeltételek mellett.

Végül ötödször, a **szakképzett munkaerő rendelkezésre állása** a szélerőműgyártási ágazatban befolyásolhatja az európai termelési kapacitás növekedési ütemét¹⁵. Különösen a tengeri szélenergia esetében nehéz képzett munkaerőt találni a hajók, daruk vagy nehéz felvonók üzemeltetésére. Az ágazatnak több munkavállalóra lesz szüksége, beleértve a mérnököket és a szakiparosokat is.

Becslések szerint az európai gyártás a szélturbinák iránti jelenlegi uniós kereslet nagy részét képes fedezni¹⁶. Ahhoz azonban, hogy az uniós szélerőműgyártók az Unió szárazföldi és tengeri szélenergiára vonatkozó törekvéseitől vezérelt, bővülő piacon megőrizzék versenyképességüket, gyorsan növelniük kell kapacitásaikat. Ha ez nem történik meg, hamarosan szűk ellátási keresztmetszetek alakulhatnak ki, ami vagy lassabb kiépítéshez, vagy a hiány pótlása érdekében a behozatal növekedéséhez vezethet.

4. A BIZOTTSÁG EDDIGI INTÉZKEDÉSEI

A Bizottság már több kezdeményezést előterjesztett, amelyek az uniós szélerőműgyártási ágazat előtt álló egyes kulcsfontosságú kérdésekkel foglalkoznak.

A **felülvizsgált megújulóenergia-irányelv (RED)**¹⁷ 2030-ig legalább 42,5 %-os kötelező célkitűzést határoz meg – végső soron pedig a 45 %-ra törekszik – a megújuló energiaforrások részarányára vonatkozóan. Meghatározza a megújuló energia hasznosításának felgyorsításához vezető utat, figyelembe véve ugyanakkor más szakpolitikai megfontolásokat, például a többszörös területhasznosítást. Ehhez a megújuló energiával kapcsolatos projektek jelentős bővítésére lesz szükség, ami többek között a szélerőmű-berendezések iránti keresletet is növelni fogja.

A megújuló energiaforrások hasznosításának rövid távon való felgyorsítása érdekében a Bizottság **vészhelyzeti rendeletet** terjesztett elő a megújuló energiák **engedélyezéséről**¹⁸, amely egyszerűsíti és lerövidíti az engedélyezési eljárásokat, beleértve az erőmű-átalakításra és a villamosenergia-hálózatokra vonatkozóan is. A rendelet 2022 vége óta van hatályban, és 2024 közepén hatályát veszti. A Bizottság lépéseket tett annak érdekében is, hogy egyszerűsítse és lerövidítse a szélturbinák alkotóelemeinek szállítására vonatkozó

¹⁵ Lásd a tisztaenergia-technológiák versenyképességéről szóló 2023. évi éves jelentést (tervezett közzététel: 2023. október 25.).

¹⁶ A Globális Szélenergia Tanács (GWEC) szerint Európa egésze mintegy 30 GW szélerőmű-gyártási kapacitással rendelkezik.

¹⁷ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve, COM(2021) 557.

¹⁸ A Tanács (EU) 2022/2577 rendelete (2022. december 22.) a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról (HL L 335., 2022.12.29., 36. o.).

engedélyezési eljárásokat, jelenleg ugyanis több engedély szükséges az autópályák használatához, még ugyanazon tagállamon belül is¹⁹.

A rendelet végrehajtása tagállamonként eltérő, de az első eredményeket máris meghozta. Például a rendelet hatálybalépését követően Németországban 2023-ban rekord számban adtak ki új engedélyeket, és az erőmű-átalakítási arány 34 %-ra nőtt, ami kilenc év óta a legmagasabb. A felülvizsgált **megújulóenergia-irányelv** végrehajtása átfogóbb és strukturáltabb módon egyszerűsíti és rövidíti le az engedélyezési eljárásokat. Ezt a szabályozási reformot szinte valamennyi tagállam esetében az ország helyreállítási és rezilienciaépítési tervében, többek között a közelmúltban elfogadott REPowerEU-fejezetekben foglalt engedélyezési reform kíséri. A **technikai támogatási eszközről** szóló rendelet²⁰ előírja, hogy a tagállamok a szélenergia engedélyezésének felgyorsítása érdekében műszaki szaktanácsadásban részesülhetnek, akár önálló, akár több országra kiterjedő projektek keretében. Hat tagállam már élt is az eszköz által nyújtott lehetőséggel a felgyorsítás engedélyezésének támogatására. A **transzeurópai energiahálózatokról** (TEN-E) szóló rendelet²¹ elfogadott felülvizsgálata a határokon átnyúló infrastrukturális projektekre, például a tengeri hibrid rendszerösszekötőkre vonatkozó engedélyezési rendelkezések egyszerűsítését is tartalmazza. A TEN-E keret az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből származó pénzügyi támogatással hozzájárul a határokon átnyúló villamosenergia-infrastruktúrával kapcsolatos kulcsfontosságú projektek megvalósításához vagy elindításához is.

A **villamosenergia-piac szerkezetére**²² vonatkozó reformjavaslat célja, hogy stabil beruházási jelzéseket nyújtson a megújulóenergia-beruházásoknak azáltal, hogy a kompenzációs különbözeti szerződések (CFD-k) és az energiavásárlási megállapodások révén ösztönzi a hosszú távra szóló szerződéskötést. A javaslat ugyanakkor megállapítja egy rugalmasabb villamosenergia-rendszer létrehozásának szabályait, amely felgyorsíthatja az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrások, például a szélenergia integrációját.

Ami konkrétan a nettó zéró kibocsátású technológiák, köztük a szélenergia gyártási ágazatát illeti, a Bizottság jelentősen támogatta ezek rezilienciáját a **zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel**, valamint a **nettó zéró iparról szóló jogszabályra és a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabályra** irányuló javaslatokkal²³. A nettó zéró iparról szóló jogalkotási javaslat kifejezetten a megújuló energia támogatása érdekében vezet be fenntarthatósági és rezilienciával kapcsolatos kritériumokat a közbeszerzések és az árverések vonatkozásában. Emellett fel fogja gyorsítani a gyártási létesítmények létrehozásának engedélyezését, fokozni fogja a továbbképzést és a szakmai átképzést, valamint elő fogja mozdítani az innovációt és a tagállamok közötti jobb koordinációt. A kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabályra irányuló javaslat célja, hogy megerősítse a kritikus fontosságú nyersanyagok értékláncát, amelyek közül a szélenergia-ágazat többet is felhasznál, és előmozdítsa a körforgásos gazdaságot – ami a

¹⁹ Javaslat a megengedett legnagyobb tömegek és méretek megállapításáról szóló 96/53/EK irányelv módosítására, COM(2023) 445.

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.).

²² COM(2023) 148 final, 2023. március 14.

²³ COM(2023) 62 final (2023. február 1.), COM(2023) 161 (2023. március 16.), illetve COM(2023) 160 (2023. március 16.).

nyersanyagfüggőség csökkentése szempontjából alapvető megközelítés –, ugyanakkor minimalizálja a környezeti hatásokat.

A felülvizsgált uniós tengeri védelmi stratégia²⁴ foglalkozik a kritikus tengeri infrastruktúrát – többek között a tengeri szélérőműveket – fenyegető veszélyekkel, javítja az infrastruktúra hagyományos, hibrid és kibertámadásokkal szembeni felügyeletét, védelmét és rezilienciáját.

A szükséges beruházások támogatása érdekében a Bizottság a regionális támogatásokra vonatkozó iránymutatás szerint elérhető támogatási lehetőségek mellett egy új szakasszal egészítette ki az **ideiglenes válság- és átállási keretet**, amelynek értelmében 2025. december 31-ig beruházási támogatás nyújtható a nettó zéró kibocsátású gazdaságra való átálláshoz szükséges stratégiai berendezések – többek között a szélturbinák és fő alkotóelemeik – gyártásához, valamint a kapcsolódó kritikus fontosságú nyersanyagokhoz²⁵. Ezen új szakasz alapján egyes tagállamok támogatási programokat hoznak létre a tiszta technológiák gyártásának bővítésére. 2023 márciusa óta a Bizottság több tagállami támogatási programot hagyott jóvá összesen mintegy 6,9 milliárd EUR költségvetéssel, és folyamatban van további programok értékelése.

Emellett a tagállamok az általános csoportmentességi rendelet²⁶, a K+F+I keretrendszer²⁷, az éghajlatvédelmi, környezetvédelmi és energetikai támogatásokról szóló iránymutatás²⁸, valamint a regionális támogatásokról szóló iránymutatás²⁹ alapján is támogathatják a szélenergia-ágazatot.

2023 júniusában a Bizottság javaslatot tett a **Stratégiai Technológiák Európai Platformjának** (STEP) létrehozására a zöld és a digitális átállás szempontjából releváns kritikus és kialakulóban lévő technológiákba történő beruházások támogatása érdekében³⁰. A STEP lehetővé tenné, hogy a számos uniós program keretében meglévő, illetve azt kiegészítő uniós finanszírozást olyan technológiai területekre irányítsák, amelyek döntő fontosságúak Európa vezető szerepe szempontjából, különösen a tiszta technológiák gyártása terén, hozzájárulva ezáltal ahhoz, hogy az egységes piac egészében egyenlő versenyfeltételek jöjjenek létre a beruházások számára.

Az uniós kiadási programok lehetőséget kínálnak a szélenergia-ágazat támogatására. Az **Innovációs Alap**, amelyből az innovatív gyártási projektek bővítése támogatható, 2020 óta hat szélenergia-projektet választott ki támogatásra összesen 150 millió EUR értékben. A legutóbbi nagy léptékű pályázati felhívás³¹ külön keretet tartalmazott a tiszta technológiák gyártására, és további pályázati felhívásokat terveznek. Számos tagállam használja fel a

²⁴ JOIN(2023) 8 – Közös közlemény az EU tengeri védelmi stratégiájának és cselekvési tervének aktualizálásáról: Az Európai Unió megerősített tengeri védelmi stratégiája a folyamatosan változó tengeri fenyegetésekkel szemben.

²⁵ A Bizottság közleménye (2023/C 101/03).

²⁶ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról.

²⁷ A Bizottság közleménye – A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások keretrendszere (2022/C 414/01).

²⁸ A Bizottság közleménye – 2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról, C/2022/481.

²⁹ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a regionális állami támogatásokról 2021/C 153/01.

³⁰ COM(2023) 335 final, 2023. június 20.

³¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/calls-proposals/large-scale-calls_en

Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt a megújuló technológiákkal kapcsolatos ipari kapacitások kiépítésének támogatására.

A meglévő helyreállítási és rezilienciaépítési tervek akár 15,9 GW további szél- és napenergia-kapacitás telepítésére irányuló intézkedéseket irányoznak elő³², és a szél- és napenergiával kapcsolatos projektekre akár 5,6 milliárd EUR összeget különítenek el. A kifejezetten a szélenergiára összpontosító intézkedések közé tartozik a tengeri vagy szárazföldi szélerőműparkok és a kapcsolódó infrastruktúrák, például az energiaszigetek vagy a tengeri terminálok infrastruktúrájának építése.

Ezen túlmenően a gyártásra és kiépítésre fordított beruházásokat az **InvestEU** program is támogathatja, amelynek keretében az Európai Beruházási Bank (EBB) eddig több mint 1,8 milliárd EUR összegű hitelt hagyott jóvá szélenergia-projektekre. A **Horizont Európa** kutatási program mintegy 250 millió EUR-t biztosított szélenergiával kapcsolatos témákra. A **Kohéziós Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Igazságos Átmenet Alap** a nemzeti és regionális kohéziós politikai programok alapján támogatja az innovációt, az ipari kapacitás kiépítését, különösen a kkv-k körében, valamint a szélenergia területén történő kiépítést. A kiépítéshez a kohéziós politika keretében nyújtott támogatás várhatóan önmagában is meg fogja haladni az 580 millió EUR-t a 2021–2027-es időszakban, és a nemzeti hozzájárulásokkal együtt el fogja érni a 819 millió EUR-t.

A Bizottság a **nagyszabású készségfejlesztési partnerség** létrehozását is támogatta. Ez a partnerség az érdekelt felek irányításával működik, és célja, hogy információkat gyűjtsön a megújulóenergia-ágazat készségigényeiről, hozzájáruljon a megfelelő készségek biztosításához, valamint iránymutatást és ajánlásokat nyújtson a hatóságok részére.

E cselekvési terv mellett a Bizottság közleményt fogad el a tengeri megújuló energiára vonatkozó stratégia megvalósításáról, amely kifejezetten a tengeri megújuló energiára vonatkozó intézkedéseket tartalmaz.

5. A SZÉLENERGIÁRA VONATKOZÓ CSELEKVÉSI TERV

Ugyanakkor az európai szélenergia-ágazat támogatása érdekében többet kell tenni. Ezért ez a szélenergiára vonatkozó európai cselekvési terv, amely a Bizottság által már meghozott intézkedésekre épül, további intézkedéseket is tartalmaz az azonosított kihívások kezelésére. Az intézkedések az alábbi hat fő pillér köré csoportosulnak: i. a kiépítés felgyorsítása a nagyobb kiszámíthatóság és a gyorsabb engedélyezés révén, ii. az árverések kialakításának javítása, iii. finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés, iv. tisztességes és versenyre épülő nemzetközi környezet megteremtése, v. készségek, valamint vi. ágazati szerepvállalás és tagállami kötelezettségvállalások.

1. A KIÉPÍTÉS FELGYORSÍTÁSA A NAGYOBB KISZÁMÍTHATÓSÁG ÉS A GYORSABB ENGEDÉLYEZÉS RÉVÉN

Az engedélyezési szakaszban lévő, meglévő projektek végrehajtásához és az új projektek felgyorsításához hatékonyabb és átláthatóbb engedélyezési eljárásokra, az engedélyezést

³² A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében támogatott intézkedések többsége a nap- és a szélenergiára egyaránt kiterjedő együttes kiépítési célokat határozott meg, technológiatípusonkénti bontás nélkül.

végző nemzeti hatóságok személyi állományának és a munkatársak képzésének javítására, valamint az engedélyezés új szabályozási keretének gyorsabb végrehajtására van szükség. Ezen akadályok felszámolása érdekében a Bizottság arra fog összpontosítani, hogy valamennyi uniós tagállamban megvalósuljon az engedélyezési folyamat digitalizálása. A helyi közösségek támogatásának megszerzése érdekében alkalmazott, meglévő gyakorlatok tagállamok közötti cseréjének javítása szintén hozzáadott értéket jelent majd a folyamat számára.

Összességében a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a tagállamok 31 millió EUR összegben javasoltak intézkedéseket a nemzeti engedélyező hatóságok támogatására. Ezt várhatóan tovább erősítik a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek RepowerEU fejezetei révén megvalósuló további intézkedések.

Emellett a hatályos konkrét jogi rendelkezések³³ ellenére a megújuló energiára vonatkozó árverések részletes tervezése több tagállamban nem megbízható vagy hiányzik. A Bizottság szorosabban együtt fog működni a tagállamokkal a megújuló energiára vonatkozó árverések átlátható tervezésének biztosítása érdekében, és amennyiben ez nem elegendő, intézkedéseket fog hozni a megújulóenergia-irányelv vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő végrehajtása érdekében.

Végezetül hiányoznak azok a szakpolitikák, amelyek megújulóenergia-adásvételi megállapodások révén megkönnyítenék a szélenergia telepítését. Az elkövetkező évek kiépítési volumenére vonatkozóan nincsenek egyértelmű kilátások, emiatt az uniós gyártók visszafogják a termelés és a kapacitások bővítését. Az árverések átfogóbb és részletes tervezése nagyobb bizalmat teremt az ágazat számára a rövid és középtávú üzleti lehetőségek iránt.

1. intézkedés: A Bizottságnak és a tagállamoknak együtt kell működniük az engedélyezés felgyorsítása érdekében. Accele-RES: a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv átültetésének és végrehajtásának az időszak elejére való ütemezése. Ideiglenes vészhelyzeti rendszer

A Bizottság el fogja indítani az Accele-RES kezdeményezést, amely többek között a következő konkrét intézkedéseket foglalja magában:

- **A Bizottság prioritásként fogja kezelni az engedélyezés felgyorsítását** azáltal, hogy nagy hangsúlyt fektet a nemzeti engedélyezési eljárások **digitalizálására** EU-szerte, valamint támogatja a nemzeti engedélyező hatóságok **képzésének** bevezetését. Ezt az intézkedést egyes kiválasztott tagállamokban a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek RepowerEU fejezetei fogják támogatni. A Bizottság ösztönözni fogja a tagállamokat, hogy éljenek a **Technikai Támogatási Eszközzel**³⁴ a megújulóenergia-irányelv engedélyezésre vonatkozó rendelkezései gyors végrehajtásának további támogatása céljából.
- Az év vége előtt a Bizottság **külön online eszközt fog indítani a tagállamok támogatása érdekében az engedélyezési folyamatban.** Az eszköz többek között

³³ A megújulóenergia-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése.

³⁴https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_hu

választ ad a tagállamok gyakran feltett gyakorlati kérdéseire a felülvizsgált engedélyezési rendelkezések végrehajtásával kapcsolatban.

- Az engedélyezési szabályok gyors végrehajtása érdekében a Bizottság arra fogja ösztönözni a tagállamokat, hogy készítsenek részletes **végrehajtási terveket** a felülvizsgált megújulóenergia-irányelvre vonatkozóan.
- A Bizottság 2024 áprilisáig **aktualizálni** fogja a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak felgyorsításáról szóló **ajánlást**³⁵, valamint az azt kísérő, a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak felgyorsításával kapcsolatos bevált gyakorlatokról és az energiavásárlási megállapodások³⁶ megkönnyítéséről szóló **iránymutatást**, és szükség esetén további iránymutatást nyújt olyan témákban, mint az erőművek átalakítása, a környezetvédelmi eljárások vagy a hálózati engedélyezés egyszerűsítése. A Bizottság emellett iránymutatást fog kiadni a tagállamoknak a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek kijelöléséről³⁷.
- A Bizottság az **engedélyezéssel foglalkozó informális szakértői csoportból** egy e témával foglalkozó **külön fórumot** fog létrehozni, amelynek feladata a bevált módszerek rendszeres cseréje és azon, még fennálló – többek között szabályozási – akadályok azonosítása lesz, amelyek további uniós szintű fellépést tesznek szükségessé. Az új szabályozás végrehajtásának támogatása érdekében a Bizottság más tagállami együttműködési fórumokat is mozgósít, így például a **megújulóenergia-irányelvvvel kapcsolatos összehangolt fellépést (CA-RES) és az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó munkacsoportot (SMET)**³⁸.

Azon, folyamatban lévő értékeléssel összefüggésben, amelynek célja megvizsgálni, hogy szükséges-e meghosszabbítani a vészhelyzeti rendeletek érvényességét, a Bizottság jelenleg végzi az engedélyezésről szóló vészhelyzeti rendelet felülvizsgálatát. A rendelet már most, a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv rendelkezéseinek tényleges átültetése előtt felgyorsítja az engedélyezési eljárásokat a tagállamokban (a rendelkezések egy részét a tagállamok 2024. július 1-jéig kötelesek átültetni). Látható, hogy az energiapiac 2022-höz képest stabilizálódott, de az EU-nak még mindig szembe kell néznie az energiaválság következményeivel. Bár felkészültségünk és ellátásbiztonsági architektúránk megerősödött, egyes kockázatok, mint például az uniós energiainport zavarai, továbbra is fennállnak. A villamosenergia-árak magasak, és továbbra is ingadoznak. Az EU-ban minden eddiginél nagyobb szükség van a megújuló energiaforrások, különösen a szélenergia hasznosításának felgyorsítására, mivel ez hozzájárul az ellátásbiztonsági kockázatok kezeléséhez, a fosszilis

³⁵ A Bizottság C/2022/ 3219 final ajánlása.

³⁶ A megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak felgyorsítását célzó bevált gyakorlatokról és az energia-vásárlási megállapodások megkönnyítéséről szóló bizottsági ajánlást kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum – Iránymutatás a tagállamok számára a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak felgyorsítását célzó bevált gyakorlatokról és az energiavásárlási megállapodások megkönnyítéséről, SWD(2022) 149 final.

³⁷ A felülvizsgált megújulóenergia-irányelv 15. cikkének c) pontja szerint a tagállamoknak ki kell jelölniük a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeket legalább egy megújulóenergia-technológia vonatkozásában.

³⁸ A SMET folytatja a szél- és napenergia-projektek engedélyezésének folyamatával kapcsolatos akadályok felszámolására irányuló munkáját. Támogatni fogja továbbá az egyablakos ügyintézésrel, a digitális engedélyezéssel, valamint az egyértelmű információkkal és határidőkkel kapcsolatos bevált módszerek cseréjét.

tüzelőanyagok kiszorításához az energiaszerkezetből, és segít elérni a 2030-ra kitűzött ambiciózus céljainkat.

A Bizottság novemberig jelentést nyújt be a felülvizsgálat főbb megállapításairól, és fontolóra veszi az ideiglenes vészhelyzeti rendszer meghosszabbítására irányuló javaslat előterjesztését. Egy ilyen ideiglenes rendszer konkrét előnyökkel járna a megújuló energiák számára, és határozottan jelezné az ipar és a tagállamok számára, hogy a szél- és egyéb megújuló energiaforrások hasznosítását sürgősen fel kell gyorsítani. Annak érdekében, hogy a vészhelyzeti rendelet által teremtett kedvező feltételek strukturális jelleggel, zökkenőmentesen fennmaradjanak, a Bizottság sürgeti a tagállamokat, hogy ütemezzék előre a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv rendelkezéseinek átültetését.

2. intézkedés: A szél erőművekre vonatkozó kötelezettségvállalások, a középtávú árverési ütemtervek és a megújuló energiaforrások hasznosítására vonatkozó hosszú távú tervek közzététele révén a tagállamoknak növelniük kell a tervezett szélenergia-projektek láthatóságát.

A megújulóenergia-irányelv értelmében a tagállamok már kötelesek hosszú távú, legalább a következő öt évet felölelő ütemterveket közzétenni a megújuló energiaforrások támogatásának várható elosztásáról, és intézkedéseket kell elfogadniuk annak biztosítására, hogy az energiavásárlási megállapodások hozzájáruljanak a megújuló energiaforrások előírt hasznosításához is³⁹. A Bizottság a tagállamokkal együttműködve biztosítani fogja a megújuló energiaforrások alkalmazására vonatkozó nemzeti tervek láthatóságát és kiszámíthatóságát azáltal, hogy biztosítja a megújulóenergia-irányelv vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtását és átlátható digitális eszközök alkalmazását. Ez segítené az iparágat a gyártási kapacitásokba történő beruházások jobb tervezésében, növelné ezek bankképességét és alátámasztaná gazdasági érveiket. Néhány tagállam, például Dánia vagy Lengyelország, már dolgozik a nagy tengeri beruházásokra vonatkozó konkrét pályázati programokon.

E célból:

- A Bizottság interaktív **uniós digitális platformot** hoz létre, amelyen közzéteszik a tagállamok árverési terveit. Ez biztosítani fogja a közelgő árverések és a várható telepítési volumen nagyobb láthatóságát, és lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy az EU-ban tervezett valamennyi árveréshez **egyetlen információs pont** álljon rendelkezésükre.
- A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy kötelezzék el magukat **szélenergia-kiépítési mennyiségekre vonatkozó konkrét vállalások** mellett legalább a 2024–2026-os időszakra vonatkozóan, egyértelmű és hiteles áttekintést nyújtva a szélenergia hasznosításáról a következő években, és e vállalásokat 2023 végéig öntsék hivatalos formába. A vállalásoknak ki kell egészíteniük a tengeri energiára vonatkozó

³⁹ Az (EU) 2018/2001 irányelv 6. cikkének 3. bekezdése értelmében: „A tagállamok hosszú távú, referenciaként legalább a következő öt évet vagy költségvetés-tervezési korlátok esetén legalább a következő három évet felölelő ütemterveket tesznek közzé a támogatások várható elosztásáról, beleértve a hozzávetőleges ütemtervet, adott esetben a versenyzetési eljárások gyakoriságát, a várható kapacitást és költségvetést vagy a várható maximális elosztandó egységes támogatást, valamint adott esetben a támogatható technológiákat. Ezt az ütemtervet évente, illetve minden olyan esetben frissíteni kell, amikor a legújabb piaci fejlemények vagy a támogatások várható elosztása miatt szükséges”.

ambiciózus kötelezettségvállalásokat, amelyek az EU valamennyi tengermedencéjében 2030-ig összesen 111 GW-t tesznek ki.

- A Bizottság meg fogja erősíteni a magas szintű regionális csoportok⁴⁰ keretében a tagállamokkal, a projektgazdákkal és a hálózatüzemeltetőkkel való együttműködést, hogy azonosítani lehessen a szél- és egyéb megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos konkrét, kész projekteket, beleértve a határokon átnyúló projekteket is, és támogatni lehessen azok gyors végrehajtását. Jó példa erre az északi tengerek melletti országok energetikai együttműködése (NSEC), amely közös nyilatkozatot⁴¹ fogadott el, és új, ambiciózus összesített célokat tűzött ki, miszerint 2050-re a tengeri szélenergia mennyisége legalább 260 GW legyen, a 2030-ra, illetve 2040-re kitűzött legalább 76 GW-os, illetve 193 GW-os köztes cél elérését követően. A Bizottság regionális együttműködési fórumokat is igénybe fog venni a tengeri szélenergia-projektek és más, regionális hatással bíró megújulóenergia-projektek tervezésének koordinálására, amint azt a tengeri szélenergiáról szóló közlemény is kifejti.
- A nemzeti energia- és klímatervek (NEKP) tervezetének értékelését követően a Bizottság 2023 decemberében **ajánlásokat fog kiadni a megújuló energiaforrások fejlesztésének engedélyezésére és hosszú távú tervezésére vonatkozóan.** Aktualizált nemzeti energia- és klímaterveikben a tagállamoknak a jelenlegi jogi kötelezettségeken túlmutatóan **átfogó tízéves terveket** kell kidolgozniuk a megújuló energiaforrások – különösen a szélenergia – hasznosítására vonatkozóan, kitekintéssel 2040-ig. A terveknek ki kell terjedniük a célzott beépített teljesítőképességre és/vagy mennyiségekre vagy termelésre, a projektek profiljára, a térbeli eloszlásra és az energiarendszer integrációjára vonatkozó szempontokra. Ez kellő láthatóságot biztosít a gyártási ágazat, valamint a hálózatüzemeltetők számára ahhoz, hogy időben kiépítsék a megújuló energiaforrások integrálásához szükséges hálózatokat (hálózatfejlesztési tervek révén).

3. intézkedés: A Bizottság cselekvési tervet fogad el a hálózatok kiépítésének megkönnyítésére

A villamosenergia-hálózatokról szóló, 2023 szeptemberében tartott magas szintű konferenciát követően a Bizottság 2023 novemberében a **hálózatokra vonatkozó cselekvési tervet** fogad el, mind az átviteli, mind az elosztási szintre vonatkozóan. A transzeurópai energiahálózatok (TEN-E) keretére támaszkodó cselekvési terv segíteni fogja különösen azon határokon átnyúló villamosenergia-infrastruktúra-projektek felgyorsítását, amelyek a transzeurópai energiahálózatokról szóló felülvizsgált rendelet elfogadását követően a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek első listájára kerülnek. Ezek a projektek döntő fontosságúak lesznek a növekvő mennyiségű megújuló energia integrálása és az energiarendszer integrációjának előmozdítása szempontjából.

A cselekvési terv tartalmazni fog a hálózat megerősítését és bővítését akadályozó szűk keresztmetszetek kezelését célzó intézkedéseket, beleértve a határokon átnyúló költségmegosztást és gyártást, amelyek döntő fontosságúak ahhoz, hogy a szárazföldi és tengeri szélenergia-projektek előtt álló akadályokat számos esetben el lehessen hárítani, a part

⁴⁰ A balti energiapiacok összekapcsolási terve (BEMIP), közép- és délkelet-európai földgáz-összeköttetések (CESEC), délnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület és NSEC

⁴¹ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-09/220912_NSEC_Joint_Statement_Dublin_Ministerial.pdf

menti tagállamok szélenergia-projektjeibe és az európai tengerparttal nem rendelkező régiók felé irányuló közlekedési infrastruktúrába történő beruházásokat el lehessen elindítani, és ezáltal további kereslet alakuljon ki a szélenergia-berendezések iránt. A hálózatokra vonatkozó cselekvési terv a szükséges hálózatfejlesztés biztosítását szolgáló előzetes beruházásokat is elő fogja segíteni. Célja egyrészt az új infrastruktúra kiépítésének felgyorsítása az engedélyezéshez kapcsolódó szűk keresztmetszetek kezelése révén, másrészt a meglévő hálózat jobb kihasználásának biztosítása, például a meglévő kapacitások láthatóságának növelése révén.

II. AZ ÁRVERÉSEK KIALAKÍTÁSÁNAK JAVÍTÁSA

A megújuló energiát támogató tagállami árverések kialakításának módja befolyásolja a megújuló energia szélesebb körű alkalmazását és a teljes értéklánc mentén küldött beruházási jelzéseket. Az innovatív és versenyképes szélenergiaipart jobban támogathatják a jól kialakított objektív, átlátható, megkülönböztetésmentes előminősítés és a nem árhoz kapcsolódó, magas hozzáadott értékű termékeket jutalmazó és ipari kapacitásbővítést előmozdító értékelési szempontok. Olyan kritériumok alkalmazása, mint a létesítmények hosszabb élettartama, a széntartalomra vagy a körforgásos gazdaságra vonatkozó intézkedések, csökkenti a szélenergiaipar környezeti lábnyomát, és elősegíti a kritikus fontosságú nyersanyagoktól való függőségünk csökkentését. A projektek késedelmeiből vagy a megvalósítás elmaradásából fakadó kockázat kezelése nagyobb kiszámíthatóságot és biztonságot nyújt a vállalatok és a beruházók számára. Általánosabban fogalmazva, a tagállamok árverés-kialakítási elveinek további harmonizációja csökkentené a tranzakciós költségeket, és sokat tehetne annak érdekében, hogy az árverések megfeleljenek a célnak, ugyanakkor elegendő mozgástér maradjon a rugalmasság és az innováció számára a tagállamok szintjén. E szempontok érvényesítésénél az árverések kialakítása során figyelembe kell venni a tagállamokra gyakorolt költségvetési hatást és az egyszerűsítés szükségességét is.

4. intézkedés: A projektek végrehajtási arányának maximalizálása érdekében a tagállamoknak az árverésekhez objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes minőségi követelményeket és intézkedéseket kell alkalmazniuk, a Bizottság ajánlásával és iránymutatásával alátámasztva

Közvetlenül a cselekvési terv elfogadását követően a Bizottság **párbeszédet fog kezdeményezni** a tagállamokkal és az érdekelt felekkel a **megújuló energia alkalmazására vonatkozó árverések kialakításának javítása, egyszerűsítése és következetessége érdekében**, a projektek késedelmét vagy végrehajtásának elmaradását eredményező hiányosságok kezelése érdekében. Ez a bizonytalanság károsítja az európai szélenergia-piaci szereplőket és a tagállamokat, és aláássa a megújuló energiaforrásokra vonatkozó uniós célkitűzés elérését. A párbeszéd eredményeként a **Bizottság** a lehető leghamarabb **ajánlást és iránymutatást** fogad el, amelyek célja, hogy a nettó zéró iparról szóló jogszabállyal összhangban szabványos elemeket javasoljon az árverésekhez, valamint egységesítse és hatékonyabbá tegye az árverések kialakítását. Hosszabb távon a Bizottság készen állna oly módon biztosítani az árverések egységesebb kialakítását, hogy e rendelkezések a nettó zéró iparról szóló jogszabály végrehajtási jogi aktusa révén jogilag kötelező erejűvé váljanak.

Ez az intézkedés a következőket foglalja magában:

- javaslat megkülönböztetésmentes, objektív és átlátható előminősítési kritériumokra a kiberbiztonság (a NIS 1 és a NIS 2 irányelvnek való megfelelés) és a nemzetközi adattovábbítás kapcsán, összhangban az uniós joggal és a nemzetközi kötelezettségekkel, valamint olyan más követelményekre, mint a fenntarthatóság, a környezetvédelem, a tengermedencék védelme, továbbá a teljesítési képesség;
- a fenntarthatóság, az innováció, az energiarendszer integrációja, a jó minőségű termékek és a reziliens ellátási láncokhoz való hozzájárulás jutalmazása szempontjából döntő fontosságú, nem árhoz kapcsolódó értékelési szempontok egyértelműbbé tétele;
- egy olyan európai üzleti magatartási kódex esetleges kidolgozásának mérlegelése, amely többek között előmozdítja az ellátási lánc átláthatóságát, és amelyet a szénergiával kapcsolatos jövőbeli árverések esetében lehetne ajánlani;
- a szélerőművek és azon infrastruktúrák kiberrezilienciájának megerősítése, amelyhez az erőművek kapcsolódnak;
- a projektek teljes körű és kellő időben történő végrehajtásának biztosítása megfelelő ösztönzők révén. Ez magában foglalná a projektek végre nem hajtása esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó záradékokat és az árindexálást annak érdekében, hogy az iparág jobban megbirkózzon az infláció miatti költségnövekedéssel;
- a negatív összegű ajánlattétel következményeinek értékelése és lehetséges megoldások feltérképezése a telepítés gyorsaságára és nagyságrendjére, valamint az értékláncre gyakorolt negatív hatás elkerülése érdekében;
- a 2024–2026-os és azt követő szénergia-telepítési mennyiségekre vonatkozó tagállami vállalatok fogadása során a Bizottság meg fogja kérdezni a tagállamokat, hogy kívánna-e negatív összegű ajánlattételi felhívást alkalmazni, különös tekintettel a felső korlátozás nélküli negatív ajánlattételre, amely igen magas ajánlatokat eredményezhet a szénergia-projektekre, és növelheti azt a kockázatot, hogy e projektek teljes körű és kellő időben történő megvalósítására nem kerül sor. Szükség esetén a Bizottság párbeszédet kezd a tagállamokkal arról, hogy elkerülhető-e az ilyen ajánlattételi struktúra; valamint
- az ajánlatok felső összeghatárának kezelése, amely miatt az árveréseken esetenként túl kevés ajánlattevő vesz részt.

A 4. intézkedés célja, hogy gyors és kézzelfogható javulást és nagyobb fokú harmonizációt érjen el a megújuló energia alkalmazására vonatkozó árverések kialakításában. Az intézkedés révén kezelni kívánt egyes kérdésekkel **a villamosenergia-piac szerkezetére és a nettó zéró iparról szóló jogszabályra** irányuló javaslatok strukturális jelleggel foglalkoznak. Ezt szem előtt tartva **a Bizottság felszólítja a társjogalkotókat, hogy mielőbb jussanak megállapodásra a villamosenergia-piac szerkezetéről (2023 végéig) és a nettó zéró iparról szóló jogszabályról (2024 márciusáig).**

A Bizottság támogatni fogja a társjogalkotókat abban, hogy a nettó zéró iparról szóló jogszabályba az árverések kapcsán objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes előminősítési kritériumokra vonatkozó rendelkezéseket foglaljanak bele, és megerősítsék a nem árhoz kapcsolódó értékelési szempontok alkalmazását, ideértve különösen az üzleti

magatartással, a kiberbiztonsággal és az adatbiztonsággal kapcsolatos megfontolásokat, valamint a projekt teljes körű és kellő időben történő megvalósítására való képességet.

Továbbá a Bizottság készen áll arra, hogy amennyiben a társjogalkotók úgy döntenek, a nettó zéró iparról szóló jogszabályhoz kapcsolódóan mielőbb **végrehajtási jogi aktusra** tegyen javaslatot annak érdekében, hogy az uniós jogszabályokba beépüljenek a megújuló energiára vonatkozó árverések kialakításában bevált módszerek, és tovább egyszerűsödjön az árverések kialakítása.

A villamosenergia-piaci szerkezetéről szóló jogszabály kompenzációs különbözeti szerződések és energiavásárlási megállapodások alkalmazására vonatkozó rendelkezései – elfogadásuk esetén – támogathatják a szélerőforrás ágazat bevételeinek stabilitását.

5. intézkedés: A kiberbiztonsági kockázatok kezelése és az adatvédelmi szempontok érvényesítése

A Bizottság azonosítani fogja a szélerőművekkel és a kapcsolódó infrastruktúrával kapcsolatos kiberbiztonsági kockázatokat – beleértve az adatvédelmi szempontokat is – annak értékelése céljából, hogy ezek felhasználhatók-e az EU gazdasági biztonságának vagy a villamosenergia-ellátás biztonságának veszélyeztetésére. E kockázatok azonosítására és értékelésére a jelenleg a Bizottság irányításával a főképviselővel és a Kiberbiztonsági Együttműködési Csoporttal együtt zajló kockázatértékelési gyakorlat keretében kerül sor, a kritikus infrastruktúrák rezilienciájának megerősítését célzó összehangolt uniós megközelítésről szóló tanácsi ajánlásban (2022. december 8.)⁴² említettek szerint. E konkrét elemzéshez és a tágabb kockázatértékeléshez a Bizottság szakértői csoportokat is igénybe fog venni, például az intelligens energiával foglalkozó, újonnan létrehozott szakértői csoportot és annak kiberbiztonsággal foglalkozó munkacsoportját, amelyekben az ipar, köztük az értékesítők és a villamosenergia-ipari vállalkozások képviselői is részt vesznek. A kockázatértékelési munka támaszkodhat az 5G-vel kapcsolatos tapasztalatokra, és kiegészítheti a meglévő biztonsági infrastruktúrát, különösen **a határokon átnyúló villamosenergia-áramlások kiberbiztonságára vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzatot**, amelynek elfogadására a tervek szerint 2024 első negyedévében kerül sor. Az eredmények támogathatják a közbeszerzési eljárásokat és az árverések kialakítását, a további szakpolitikai döntéshozatalt, valamint a közvetlen külföldi befektetések átvilágítását.

A kiberbiztonsági kockázatok elemzése széles körű lesz, és kiterjed a létesítményekre is.

6. intézkedés: A Bizottság fokozza a stratégiai közbeszerzés alkalmazását a Global Gateway keretében

2021 decemberében a Bizottság elindította a Global Gateway stratégiát, amelynek révén az EU az „Európa együtt” megközelítésben világszerte tiszta energiával kapcsolatos és infrastrukturális projekteket finanszíroz, többek között a szélerőforrás területén. A Bizottság javasolni fogja a Global Gateway keretében a stratégiai közbeszerzés alkalmazásának fokozását. Ez biztosítani fogja, hogy a projektek magas szintű környezetvédelmi, szociális és

⁴² A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a kritikus infrastruktúrák rezilienciájának megerősítését célzó összehangolt uniós megközelítésről (2023/C 20/01), (HL C 20., 2023.1.20., 1. o.).

irányítási normáknak feleljenek meg, és lehetővé fogja tenni, hogy az e normákat teljesítő vállalkozók és termelők életképes üzleti modellt valósítsanak meg, miközben előmozdítják a fenntartható fejlődést a feltörekvő piacokon és a fejlődő gazdaságokban. A stratégiai jelentőségű nettó zéró technológiák – például a szélenergián alapuló megújulóenergia-technológiák – bevezetését magukban foglaló projektek esetében a nemzetközi partnerekkel való együttműködéshez például a nettó zéró iparról szóló jogszabályban foglalt kritériumok fognak referenciaként szolgálni (a jogszabály elfogadását követően). A Bizottság továbbá meg fogja vizsgálni, hogy a Global Gateway projektek magánszektorhoz tartozó támogatói által végzett beszerzésekre is alkalmazhatók-e hasonló követelmények.

III. FINANSZÍROZÁSI ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

Az inflációs környezet, a nyersanyagárak emelkedése, a kamatlábak emelkedése és az, hogy a szerződések biztosítása érdekében gyakran van szükség előzetes garanciákat nyújtani, rontotta a szélenergia-ágazat finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését mind a gyártás, mind a telepítés tekintetében. A nettó zéró iparról szóló jogszabály célértékeinek eléréséhez azonban a szélenergia-ágazatnak becslések szerint 6 milliárd EUR összegű gyártási kapacitásba történő beruházásra van szüksége. A tőkepiaci unió és a fenntartható finanszírozás uniós keretrendszerén belül a Bizottság eddig is azon munkálkodott, hogy olyan tőkepiaci szabályokat alakítson ki, amelyek vonzóak a hosszú távú befektetők befektetései számára, valamint olyan intézkedéseket hozzon, amelyek a környezeti szempontból fenntartható tevékenységek és az európai zöld megállapodás kínálta lehetőségek mellett mozgósítják a magánfinanszírozást. A Bizottság teljes mértékben tudatában van annak, hogy a magánberuházások döntő fontosságúak lesznek e cselekvési terv célkitűzéseinek megvalósításához, és lépéseket fog tenni ennek érdekében, az uniós és egyéb állami beruházási források mozgósítása mellett.

7. intézkedés: A Bizottság megkönnyíti az uniós finanszírozáshoz való hozzáférést

A Bizottság ki fogja terjeszteni a szélenergia-termelés támogatásának lehetőségét az **Innovációs Alap** keretében, nevezetesen azáltal, hogy 1,4 milliárd EUR-ra emelve megkétszerezi a tiszta technológiákkal kapcsolatos gyártási projektek – ezen belül a következő, 2023. november 23-i pályázati felhívásban a szélturbinák és alkotóelemeik gyártására irányuló projektek – finanszírozására szánt költségvetést.

Az Innovációs Alap a 2020–2030-as időszakban összesen 40 milliárd EUR összeggel rendelkezik⁴³. Az Innovációs Alap idején 4 milliárd EUR összegű teljes költségvetésében a tiszta technológiák gyártásával foglalkozó téma mellett a soron következő 2023. november 23-i pályázati felhívás egyéb témái keretében az innovatív szélenergia-termelés és kísérleti projektek is támogathatók lesznek. Azonos értékelés esetén elsőbbséget élveznek az e felhívás keretében megvalósuló szélenergia-projektek.

A projektgazdák támogatása és innovatív projektből álló stabil portfólió kiépítése érdekében a szélenergia-projekteknek elsőbbséget kell élvezniük az Innovációs Alap 90 millió EUR összegű projektfejlesztési támogatása tekintetében is, amelyet az Alap a következő három

⁴³ 75 EUR/tonna átlagos szén-dioxid-kibocsátási árral számolva.

évben az Európai Beruházási Bankkal együttműködésben fog nyújtani. Személyre szabott tanácsadói támogatás az InvestEU tanácsadó központtól is igényelhető. Ezen túlmenően az Innovációs Alapból származó finanszírozás, valamint az EBB és más nemzetközi pénzügyi intézmények, nemzeti fejlesztési bankok és intézmények által – többek között az **InvestEU program** keretében – nyújtott finanszírozás kombinációjával szintén támogathatóak nyertes projektek a végső beruházási döntés elérésének elősegítése érdekében.

Ez év végéig a Bizottság a **felülvizsgált európai stratégiai energiatechnológiai terv (SET-terv⁴⁴)** keretében megerősíti a szélenergiával kapcsolatos tevékenységeket, valamint fokozott támogatást nyújt a szélenergia-ágazatban végzett kutatás és innováció számára annak érdekében, hogy a releváns európai technológiák megőrizzék versenyelőnyüket, különösen a körforgásossággal és a fenntarthatósággal, az ipari folyamatok javításával és a digitalizációval kapcsolatos kérdésekben.

A **STEP** új lehetőségeket nyit meg olyan beruházások támogatására is, amelyek célja a tiszta technológiák – többek között a szélenergia – uniós gyártásának fokozása, ami különösen előnyös lehet az átmeneti régiók és a kevésbé fejlett régiók, valamint az uniós átlag alatti egy főre jutó GDP-vel rendelkező tagállamok fejlett régiói számára. Ezek a régiók pénzügyi ösztönzőkben és nagyobb rugalmasságban fognak részesülni a **Kohéziós Alap**, az **Európai Regionális Fejlesztési Alap** és az **Igazságos Átmenet Alap** azon előirányzatainak felhasználása terén, amelyek célja támogatni a nagyvállalatokba irányuló termelőberuházásokat a STEP-célkitűzésekhez hozzájáruló stratégiai ágazatokban történő beruházások érdekében.

8. intézkedés: Az EBB kockázatmentesítési eszközöket és garanciákat biztosít az uniós szélenergia-vállalkozások számára

Az Európai Beruházási Bank 2023 júliusában jóváhagyta második REPowerEU-csomagját. Bejelentette, hogy csaknem megkésztet a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv és a nettó zéró iparról szóló jogszabály támogatásaként nyújtott hitelkeretét, így az EBB 5 év alatt összesen mintegy 150 milliárd EUR-t tervez mozgósítani. Ezt a tervet részben az InvestEU garanciamechanizmusa fogja alátámasztani. Egyik kiemelt cselekvési területét a stratégiai jelentőségű nettó zéró technológiák, a kapcsolódó upstream alkotóelemek és stratégiai fontosságú nyersanyagok európai gyártói fogják jelenteni. Ki fog terjedni az uniós szárazföldi és tengeri szélenergia-ágazat gyártási kapacitására is.

A Bizottság és az Európai Beruházási Bank közösen dolgozik egy olyan **célzott eszköz** sürgős kialakításán, amely a **kereskedelmi bankok** főbb szélenergia-ipari beszállítókkal szemben fennálló **hitelezési kitérésére viszontgaranciát** nyújtana, és ezáltal növelné az előlegfizetéshez és a teljesítési biztosítékhoz való hozzáférést. A Bizottság és az EBB közös célkitűzése, hogy az új eszköz a következő 3–6 hónapon belül rendelkezésre álljon. Ez az eszköz enyhíteni fogja a megszorodó megrendelésekből eredő pénzügyi nyomást, amelyet makrogazdasági kihívások – többek között a növekvő infláció és kamatlábak, valamint az ellátási lánc komoly zavarai – súlyosbítanak.

A Bizottság a STEP részeként azt is javasolta, hogy az InvestEU célzott keretén keresztül 7,5 milliárd EUR-val növeljék az uniós garanciát, ami növelné az EBB csoport és más

⁴⁴ A Bizottság közleménye a SET-terv felülvizsgálatáról (elfogadására 2023 októberében kerül sor).

végrehajtó partnerek képességét a tiszta és egyéb technológiák fejlesztésére és gyártására irányuló beruházások támogatására, többek között a szélenergia-ágazatban.

A külső pénzügyi eszközök közötti koordináció javítására irányuló munka – amelynek keretében a tagállami exporthitel-ügynökségek a fejlesztésfinanszírozási szolgáltatókkal karöltve működnek együtt, különösen a Global Gateway keretében – támogatni fogja többek között a megújuló energiaforrásokkal, beleértve a szélenergiával kapcsolatos projekteket.

9. intézkedés: A tagállamoknak teljes mértékben ki kell aknázniuk az uniós szélenergia-értékláncre vonatkozó állami támogatási szabályok által biztosított rugalmasságot

A tagállamoknak teljes mértékben ki kell aknázniuk az ideiglenes válság- és átállási keret szabályai által az uniós szélenergia-ágazat támogatására kínált lehetőségeket. Az ideiglenes válság- és átállási keret egyes válsággal kapcsolatos, az év végén lejáratot elérő szakaszait illetően a Bizottság konzultált a tagállamokkal, és hamarosan döntést fog hozni esetleges meghosszabbításukról, az EU-n belüli egyenlő versenyfeltételek biztosításának szükségességét figyelembe véve. 2025 végéig rendelkezésre állnak a klímasemleges gazdaságra való átállást támogató egyéb szakaszok, amelyek lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy felgyorsítsák a megújuló energia – többek között a szélenergia – elterjedését, és támogassák a nettó zéró kibocsátásra való átálláshoz szükséges berendezések – többek között a szélturbinák, fő alkotóelemeik és a kapcsolódó kritikus fontosságú nyersanyagok – gyártására irányuló stratégiai beruházásokat.

10. intézkedés: Az uniós szélenergia-ágazatba történő beruházások vonzerejének növelése érdekében a Bizottság megerősíti a beruházókkal folytatott párbeszédet

A Bizottság aktívan együttműködik az érdekelt felekkel, különösen a hosszú távú tőkebefektetőkkel a beruházói párbeszéd keretében, olyan megoldások előmozdítása céljából, amelyekkel az uniós szélenergia-ágazat globális szinten hatékonyabban képes vonzani a beruházásokat. Ez hozzá fog járulni az állami támogatások iránti igény csökkenéséhez. A hangsúly az ágazaton belüli – operatív, pénzügyi és versenyképességgel kapcsolatos – lehetőségeken és sebezhetőségeken, valamint az Unió erősségeinek növelésére és gyengeségeink kezelésére szolgáló módszereken van.

A Bizottság még 2023-ban célzott találkozókot szervez hosszú távú befektetőkkel annak érdekében, hogy jobban megértse az uniós szélenergia-ágazatba történő beruházások vonzerejét gátló fő akadályokat és azok kezelésének legjobb módjait. Ennek keretében megvitatják a magánfinanszírozás gyorsabb elérésének és felhasználásának lehetőségeit, valamint megbeszéléseket tartanak az európai beruházási környezetről, beleértve a szélenergia-ágazatba történő beruházások hatékony és lehetőség szerint egyszerűsített szabályozási környezetét.

IV. TISZTESSÉGES ÉS VERSENYKÉPES NEMZETKÖZI KÖRNYEZET BIZTOSÍTÁSA

Az uniós szélenergia-ágazat ipar bebizonyította, hogy tisztességes feltételek mellett rendkívül versenyképes mind a hazai, mind a külföldi piacokon. Az EU-nak olyan kedvező környezetet kell teremtenie, amely lehetővé teszi az uniós ipar számára a nemzetközi

kötelezettségvállalásokkal összhangban való versenyt, az innovációt, a beruházásokat és a külföldi piacokra való exportot.

11. intézkedés: A Bizottság megkönnyíti az uniós gyártók külföldi piacokhoz való hozzáférését

A Bizottság továbbra is ki fogja használni a kereskedelmi megállapodások széles hálózatát az uniós szélenergia-ágazat versenyképességének megerősítésére, többek között hatékony végrehajtás és érvényesítés révén⁴⁵. A Bizottság nagy jelentőséget tulajdonít továbbá a **folyamatban lévő kereskedelmi tárgyalásoknak**, amelyek célja az energiáról és a nyersanyagokról szóló érdemi fejezetek, valamint a szélenergia-ágazat szempontjából releváns egyéb rendelkezések elfogadása. Ezek a megállapodások elősegítik a szélenergia-ágazat ellátási láncainak diverzifikálását és kockázatmentesítését, valamint a stratégiai függőségek, különösen a nyersanyagoktól és más köztes termékektől való függőségek kezelését. A Bizottság ezért tovább fogja **fokozni a kereskedelmi megállapodásokról szóló tárgyalásokat**, amelyek megerősítik az uniós vállalatok pozícióját, többek között a szélenergia-ágazatban, és biztosítanak a külföldi piacokhoz való torzulásmentes hozzáférést. A nettó zero kibocsátási célt szolgáló ipari partnerségek mellett támogatni fogják az európai vállalatok jelenlétét a kulcsfontosságú piacokon. Emellett a Bizottság ebben az ágazatban stratégiaibb együttműködésre és kezdeményezésekre fog törekedni az EU szomszédságában.

Az EU ugyancsak együtt fog működni partnereivel a Kereskedelmi Világszervezet keretében (WTO) a **támogatásokra vonatkozó szabálykönyv** kidolgozása érdekében azzal a céllal, hogy erősödjön az állami beavatkozásokkal kapcsolatos átláthatóság, és el lehessen kerülni a támogatások olyan versengését, amely fokozza a kereskedelmi konfliktusokat és aláássa a globális éghajlat-politikai célkitűzések eléréséhez szükséges együttműködést. Az erre irányuló munka várhatóan a WTO 2024. februári miniszteri konferenciáján kezdődik.

A **nemzetközi közbeszerzési eszköz** (IPI)⁴⁶ lehetőséget biztosít az EU-nak ahhoz, hogy meggyőzze azon kereskedelmi partnereit, amelyek a közbeszerzés területén még nem vállaltak kötelezettséget (a kormányzati beszerzésről szóló WTO-megállapodás vagy a kétoldalú szabadkereskedelmi megállapodások keretében) arra vonatkozóan, hogy megnyissák közbeszerzési piacukat az uniós vállalkozások előtt. Amennyiben az uniós gazdasági ágazat érdemi állításai szerint egy nem uniós országban a közbeszerzés területén korlátozott a szélenergiával kapcsolatos árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a Bizottság az IPI értelmében vizsgálatot indíthat annak érdekében, hogy az érintett nem uniós országgal folytatott konzultáció révén megnyissa az adott piacot az uniós gazdasági szereplők előtt. A nemzetközi közbeszerzési eszköz azt is lehetővé teszi, hogy abban az esetben, ha a fent említett konzultáció nem vezet a nem uniós ország piacának várt megnyitásához, az EU korlátozza a közbeszerzési piacaihoz való hozzáférést azáltal, hogy egyenértékű intézkedéseket ír elő a nemzetközi közbeszerzési eszköznek megfelelően.

12. intézkedés: Az egységes piac védelme a kereskedelem torzulásaival, valamint a biztonságot és a közrendet fenyegető veszélyekkel szemben

⁴⁵ Az uniós kereskedelmi megállapodások olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek tiltják a behozatali és kiviteli korlátozásokat, a helyi tartalmi követelményeket, valamint lehetővé teszik a közbeszerzésekhez való hozzáférést.

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1031 rendelete a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről (hatályba lépett: 2022. augusztus 29.).

A Bizottság az európai szélenergia-ágazattal partnerségben szorosan **nyomon fogja követni** a külföldi szélerőműgyártók javát szolgáló **esetleges tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat**. Ez magában foglalja az Unióba importált szélenergiával kapcsolatos termékek lehetséges támogatásának alapos vizsgálatát. Indokolt esetben a Bizottság be fogja vetni piacvédelmi eszközeit. Amennyiben a piactorzító külföldi támogatások lehetővé teszik, hogy a támogatásban részesülő szélerőműgyártók sikeresek legyenek a közbeszerzési eljárásokban vagy uniós célvállalkozásokat érintő összefonódásokban, **az EU a külföldi támogatásokról szóló rendeletben előírt intézkedéseket is alkalmazni fogja. A Bizottság arra ösztönzi az európai szélenergia-ágazatot, hogy nyújtson be további bizonyítékokat.** A Bizottság az állítólagos tisztességtelen gyakorlatra vonatkozóan az ágazat által rendelkezésre bocsátott vagy más független forrásból származó minden bizonyítékot megvizsgál.

A Bizottság arra fogja ösztönözni a tagállamokat, hogy a biztonsági vagy közrendet érintő okokból elvégzett átvilágítási mechanizmus keretében teljeskörűen vegyék figyelembe a **kritikus energetikai infrastruktúrákkal** kapcsolatos kockázatokat is. A Bizottság teljes mértékben ki fogja használni a **közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet**⁴⁷ szerinti együttműködési mechanizmust annak érdekében, hogy megelőzze az uniós szélenergia-ágazatba történő külföldi beruházásokkal kapcsolatos olyan esetleges veszélyeket, amelyek a biztonságot és a közrendet fenyegetik.

13. intézkedés: Fokozott szabványosítás a szélenergia-ágazatban

A szélenergia-ágazat fejlődésének jelenlegi szakaszában a műszaki szabványok kulcsfontosságú eszközt jelentenek az interoperabilitás biztosításához, a költségek csökkentéséhez és a szárazföldi és tengeri szélenergia-technológiák szárazföldi és tengeri piaci bevezetésének felgyorsításához. Annak ellenére, hogy a Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság (IEC) máris számos szabványt fogadott el, amelyeket a CENELEC európai szabványként ismer el, újabb szabványok kialakítása hozzájárulhat a szélenergia-berendezések hatékonyságának és fenntarthatóságának további javításához, valamint az elterjedésük előtt álló akadályok felszámolásához az EU-ban. Különösen kiemelt a körforgásos gazdaság jelentősége a stratégiai autonómia biztosításához egy olyan kulcsfontosságú ágazatban, mint a szélenergia, azzal egyidejűleg, hogy az európai zöld megállapodással összhangban az ágazat környezetvédelmi hatását csökkenteni kell. A szabványok emellett megerősíthetik az ipari ökoszisztémát is, különösen, ha a megújuló energia alkalmazására vonatkozó árverések kialakítására irányuló párhuzamos munkával párosulnak. A szabványosítási folyamat nemzetközi szintű előmozdítása és az EU aktív részvételének biztosítása egyben támogatni fogja az európai szélenergia-ágazat azon képességét, hogy a minőség tekintetében jobb versenyhelyzetben legyen a globális versenytársakhoz képest.

A szélenergia-ágazatra vonatkozó uniós és nemzetközi szabványok 2023 végéig történő elfogadásának előmozdítása érdekében a következő intézkedésekre kerül sor:

- az európai szabványosítással foglalkozó magas szintű fórum részeként egy szélenergia-technológiával foglalkozó különleges munkaülés résztvevői meg fogják határozni a főbb európai és nemzetközi szabványosítási igényeket, azonosítani fogják

⁴⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/452 rendelete (2019. március 19.) az Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról (HL L 79I., 2019.3.21., 1. o.)

a meglévő akadályokat, és felhívják a tagállamok és az ipar figyelmét arra, hogy biztosítsák szakértőik részvételét a szabványosítási tevékenységekben; valamint

- a Bizottság fel fogja kérni az európai szabványügyi szervezeteket, hogy a nettó zéró iparról szóló jogszabály célkitűzéseinek támogatása érdekében dolgozzanak ki európai szabvány jellegű dokumentumokat.

V. KÉSZSÉGEK

A becslések szerint 2030-ra mintegy 100 000 új munkahelyre lesz szükség a szélenergia-ágazatban, míg ehhez kapcsolódóan a készségekbe való befektetés mintegy 850 millió EUR-t tehet ki⁴⁸. 2021 márciusában és 2023 márciusában a megújuló energiával foglalkozó szakmai szövetségek, a tiszta technológiák üzembe helyezőinek képviselői, az oktatási és képzési szolgáltatók, a kutatóközpontok és a regionális hálózatok – köztük a szélenergia-iparban érdekelt felek – a készségfejlesztési paktum keretében a Bizottság támogatásával nagy léptékű készségfejlesztési partnerségeket hoztak létre a megújuló energia ipari ökoszisztémája számára. A partnerségek működnek, de a célkitűzések eléréséhez további fejlesztésre van szükség.

14. intézkedés: Nagy léptékű készségfejlesztési partnerségek a megújuló energiával kapcsolatban olyan projektek megtervezésére, amelyek támogatják a megújulóenergia-ágazatban, többek között a szélenergia-ágazatban a készségfejlesztést

A Bizottság arra ösztönzi a megújuló energiával és a tengeri megújuló energiával kapcsolatban létrejött nagyszabású készségfejlesztési partnerségeket, hogy minél hamarabb azonosítsák azokat az uniós programokat és készségfejlesztési kezdeményezéseket, amelyek a legjobb keretet kínálják olyan projektek végrehajtásához, amelyek lehetővé teszik az ágazat készségigényeinek feltérképezését, a munkaköri profilok felülvizsgálatát, munkaerőpiaci relevanciával bíró új képzési modulok és segédanyagok kidolgozását, és/vagy a megújulóenergia-ágazatban sürgősen igényelt készségek fejlesztését, különösen a nők, a fiatalok (akik nem vesznek részt oktatásban, foglalkoztatásban vagy képzésben) és az idősek vonatkozásában. Különösen a fenntarthatóságot és a körforgásos gazdaságra vonatkozó gyakorlatokat kell szem előtt tartani. Ez a készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködésre irányuló Erasmus+ pályázati felhívásra való jelentkezés formáját is öltheti. A partnerség olyan meglévő kezdeményezésekből is profitálhat, mint a Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége és a szakképzési kiválósági központok⁴⁹.

Ezen túlmenően a nettó zéró iparról szóló jogszabály elő fogja segíteni a nettó zéró ipari készségekkel foglalkozó európai akadémiák elindítását, amelyek célja a munkavállalók továbbképzésére és átképzésére irányuló tagállami intézkedések támogatása. Az akadémiák olyan tanulási tartalmakat és anyagokat dolgoznak ki, amelyeket a tagállami oktatási és képzési szolgáltatók rendelkezésére bocsátanak a nettó zéró iparágakban dolgozó szakképzett

⁴⁸ A Bizottság jelentése: Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában. A munkaerőhiány és a szakemberhiány kezelése az EU-ban, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26989&langId=en>

⁴⁹ Például az Erasmus+ által finanszírozott „Technikai készségek a harmonizált tengeri megújuló energiához” (T-shore) szakképzési kiválósági központ célja képzési programok és erőforrások kidolgozása annak érdekében, hogy a munkavállalók elsajátíthassák a tengeri szélenergia-ágazatban való boldoguláshoz szükséges készségeket és kompetenciákat.

munkaerő iránti kereslet kielégítése érdekében. Az akadémiák egy-egy nettó zéró kibocsátási célt szolgáló ipari technológiára fognak összpontosítani – így külön a szélenergia-ágazattal foglalkozó akadémia is indul –, és az a cél, hogy mindegyik akadémia a létrehozásától számított három éven belül 100 000 tanulót képezzen ki.

VI. ÁGAZATI SZEREPVÁLLALÁS ÉS TAGÁLLAMI KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK

Az EU és a tagállamok által hozott intézkedések mellett az európai szélenergia-ágazat saját intézkedései is hozzájárulnak a stabilabb és jövedelmezőbb üzleti környezethez. Ez vonatkozik többek között az infláció és a fő bemeneti anyagok, például a nyersanyagok áringadozása elleni aktívabb fedezetre, valamint a szélenergia-üzemeltetők és a szélenergia-üzemeltetők között további, kölcsönös előnyökkel járó hosszú távú partnerségek kialakítására.

15. intézkedés: Uniós szélenergia-termelési charta

A szélenergia uniós hasznosításának és gyártási kapacitásának növelése érdekében a Bizottság felkéri a tagállamokat és a szélenergia-ágazat képviselőit, hogy 2023 vége előtt egy szélenergia-termelési charta keretében vállaljanak önkéntes kötelezettségeket. A beruházói párbeszéd nyomán követéseként a Bizottság törekedni fog arra, hogy pénzügyi befektetőket is bevonjon a szélenergia-termelési chartába, vagy amint megoldható, ezekre a szereplőkre kiterjessze a chartát.

A charta e cselekvési tervre és a benne foglalt szakpolitikákra épít, és a célja, hogy összehangolja és minél előbb végrehajtsa a Bizottság, a tagállamok és az ágazat érdekelt feleinek intézkedéseit, és egyúttal közös, összehangolt erőfeszítéseket tegyen az európai szélenergia-ágazat számára kedvező feltételek javítására. A Bizottság szorosan együtt fog működni a tagállamokkal és az ágazat érdekelt feleivel annak érdekében, hogy a szociális partnerekkel egyeztetve kidolgozzák a chartába foglalt pontos kötelezettségvállalásokat. A cselekvési terv és a charta által nyújtandó biztosítékok birtokában az ágazat fokozhatja a beruházásokat és biztosíthatja a gyártási kapacitások bővítését annak érdekében, hogy a szélenergia-projektek iránt az elkövetkező években várhatóan megnövekedő keresletet ki tudja elégíteni.

6. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS TOVÁBBI LÉPÉSEK

A szélenergia-ágazat Európa büszkesége. Az EU szilárd gyártási bázissal és számos erős, nemzetközi jelenléttel rendelkező szélenergia-üzemeltetővel rendelkezik. Az ágazatot nagy innovációs erő és találmányosság jellemzi, és termékeny talajként szolgál új készségek kifejlesztéséhez. A szélenergia-ágazatban tevékenykedő európai vállalatok kulcsszerepet játszanak energiarendszerünk folyamatban lévő átalakításában, valamint ambiciózus éghajlat- és energiapolitikai céljaink elérésében. A többi nettó zéró iparággal egyetemben a szélenergia-ágazat képessé teszi az EU-t a jövőbeli tiszta, körforgásos gazdaságra való átállásra. Az Unió szélenergia-ágazata megállja helyét a versenyben, és ennek köszönhetően globális vezető szerepet tölt be. Világszerte meghatározza a fejlődési irányt és a szabványokat. A nemzetközi partnerekkel folytatott európai szélenergia-együttműködés új piacokat hoz létre, és globális megoldásokat kínál a fosszilis tüzelőanyagok kiváltására.

Éppen ezért elengedhetetlen, hogy az európai szélenergia-ágazat növekedjen és most sort kerítsen a beruházásokra annak érdekében, hogy az uniós ipar és a polgárok megragadhassák az európai zöld megállapodásban és a világszerte zajló dekarbonizációs törekvésekben rejlő lehetőségeket. Ennek lehetővé tétele érdekében az iparnak nagyobb kiszámíthatóságra, valamint jól látható, szilárd projektportfólióra van szüksége. Ehhez stabil üzleti modellre van szükség, amely biztosítja a megfelelő jövedelmezőséget és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést a növekedés és a beruházók vonzása érdekében. A termelt energia integrálásához a hálózatok bővítésére és megerősítésére van szükség. Ehhez elengedhetetlen a tisztességes verseny.

Nincs vesztegetni való időnk. A cselekvési terv célja ezért, hogy már az elkövetkező hónapokban konkrét eredmények szülessenek. E cselekvési terv uniós, tagállami és iparági végrehajtása támogatni fogja az európai szélerőműgyártási ágazatot a nehézségek leküzdésében és versenyképességének javításában, annak érdekében, hogy az ágazat teljeskörűen hozzájáruljon a folyamatban lévő energetikai átmenethez.

A cselekvési terv megnyugtatót kínál az európai szélenergia-ágazat számára, hogy az EU-n belüli üzleti terve erős, fenntartható és hosszú távú. Ezért **a Bizottság felszólítja a tagállamokat és az ágazatot, hogy hagyják jóvá ezt a cselekvési tervet**, és saját szerepüknek megfelelően hajtsák végre az intézkedéseket. A Bizottság felkéri **a Parlamentet, a Tanácsot és a többi uniós intézményt**, hogy járuljanak hozzá ehhez a munkához, és támogassák e cselekvési terv célkitűzését.

I. MELLÉKLET – A SZÉLENERGIÁRA VONATKOZÓ EURÓPAI CSELEKVÉSI TERV DIÓHÉJBAN

Kategória	Intézkedések/eszközök	Menetrend
A kiépítés felgyorsítása a nagyobb kiszámíthatóság és a gyorsabb engedélyezés révén	1. A Bizottságnak és a tagállamoknak együtt kell működniük az engedélyezés felgyorsítása érdekében. Accele-RES: a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv átültetésének és végrehajtásának az időszak elejére való ütemezése. Ideiglenes vészhelyzeti rendszer	2023. novemberől kezdődően
	2. A szelerőművekre vonatkozó kötelezettségvállalások, a középtávú árverési ütemtervek és a megújuló energiaforrások hasznosítására vonatkozó hosszú távú tervek közzététele révén a tagállamoknak növelniük kell a tervezett széleenergia-projektek láthatóságát.	2023. novemberől kezdődően
	3. A Bizottság cselekvési tervet fogad el a hálózatok kiépítésének megkönnyítésére	2023. november
Az árverések kialakításának javítása	4. A projektek végrehajtási arányának maximalizálása érdekében a tagállamoknak az árverésekhez objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes minőségi követelményeket és intézkedéseket kell alkalmazniuk, a Bizottság ajánlásával és iránymutatásával alátámasztva	Amint lehetséges
	5. A kiberbiztonsági kockázatok kezelése és az adatvédelmi szempontok érvényesítése	2024 elejétől kezdődően
	6. A Bizottság fokozza a stratégiai közbeszerzés alkalmazását a Global Gateway keretében	Az elfogadás időpontjától
Finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés	7. A Bizottság megkönnyíti az uniós finanszírozáshoz való hozzáférést	2023 végére
	8. Az EBB kockázatmentesítési eszközöket és garanciákat biztosít az uniós szelerőmű-vállalkozások számára	2023. negyedik negyedév
	9. A tagállamoknak teljes mértékben ki kell aknázniuk az uniós széleenergia-értéklánra vonatkozó állami támogatási szabályok által biztosított rugalmasságot	Az elfogadás időpontjától
	10. A Bizottság megerősíti a beruházókkal folytatott párbeszédet az uniós széleenergia-ágazatba történő beruházás vonzerejének növelése érdekében	2023 végére
Tisztességes és versenyre épülő nemzetközi környezet létrehozása	11. A Bizottság megkönnyíti az uniós gyártók külföldi piacokhoz való hozzáférését	Az elfogadás időpontjától
	12. Az egységes piac védelme a kereskedelem torzulásaival, valamint a biztonságot és a közrendet fenyegető veszélyekkel szemben	Az elfogadás időpontjától
	13. Fokozott szabványosítás a széleenergia-ágazatban	Kezds 2023 végéig
Készségek	14. Nagy léptékű készségfejlesztési partnerségek a megújuló energiával kapcsolatban olyan projektek megtervezésére, amelyek támogatják a megújulóenergia-ágazatban, többek között a széleenergia-ágazatban a készségfejlesztést	2024 közepéig

Ágazati szerepvállalás és tagállami kötelezettségvállalások	15. Uniós szélenergia-termelési charta	2023. december
--	--	----------------